

การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนโดยใช้ตัวแบบ*

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์¹

(วันที่รับบทความ: 7 กุมภาพันธ์ 2562; วันที่แก้ไขบทความ: 27 เมษายน 2562; วันที่ตอบรับบทความ: 30 เมษายน 2562)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนโดยใช้ตัวแบบและศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยใช้ตัวแบบ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ และแบบสังเกตพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. กิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนโดยใช้ตัวแบบ มี 7 องค์ประกอบ คือ หลักการและเหตุผล แนวคิดพื้นฐาน วัตถุประสงค์ โครงสร้างกิจกรรม วิธีการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา และการวัดผลประเมินผล โดยกิจกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$)

2. นักเรียนมีจิตสาธารณะหลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยใช้ตัวแบบโดยรวมอยู่ในระดับขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย ($\bar{X} = 4.55$) และมีพัฒนาการจิตสาธารณะโดยรวมสูงขึ้นตามลำดับ คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 มีจิตสาธารณะอยู่ในระดับขั้นการเห็นคุณค่า ($\bar{X} = 3.45$) หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 มีจิตสาธารณะอยู่ในระดับขั้นการจัดระบบ ($\bar{X} = 3.97$) และหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 มีจิตสาธารณะอยู่ในระดับขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย ($\bar{X} = 4.55$)

คำสำคัญ: กิจกรรม, จิตสาธารณะ, ตัวแบบ

* บทความวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

¹ รองศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, E-mail: Advisor91@gmail.com

Developing Public Mind Activities for Students by using Modelling^{*}

Chaiwat Sutthirat¹

(Received: February 7, 2019; Revised: April 27, 2019; Accepted: April 30, 2019)

Abstract

This research aims to develop public mind activities as well as to investigate students' achievement after participated in public mind activities. In the study, 30 students from grade 7 will be examined. The research too consisting of public mind activity plans and observation tools will be utilized, meanwhile mean and standard deviation will be used to conduct statistic.

The results are as follows:

1. The components of public mind activities have 7 elements comprising of principle and reason, concepts, objective, learning process, structure, content, and evaluation. The quality of public mind activities was at the highest level ($\bar{X}=4.66$).
2. The post-test activities revealed that students have the public mind in characteristic level ($\bar{X}=4.55$). And all 3 public mind levels of the students have been improved respectively; valuing level ($\bar{X}=3.45$), organizing level ($\bar{X}=3.97$) and characteristic level ($\bar{X}=4.55$).

Keywords: Activity, Public mind, Modelling

^{*} Research Articles, Faculty of Education, Naresuan University

¹ Associate Professor, Faculty of Education, Naresuan University, E-mail: Advisor91@gmail.com

ความสำคัญและปัญหาการวิจัย

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งบริโภคนิยม ซึ่งเน้นถึงคุณค่าของวัตถุเป็นหลักให้ความสำคัญแก่มูลค่ามากกว่าคุณค่า มุ่งการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติเพื่อนำมาดัดแปลงเป็นเทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกสบายให้แก่ตน เป็นสังคมที่ไหลไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ของความเป็นวัตถุนิยมเป็นสังคมที่เชื่อในลัทธิเออาอย่างและการแข่งขัน เพื่อสร้างปริมาณมากกว่าคุณภาพ เป็นสังคมที่วัดกันที่ความมั่งคั่งแห่งการมีผลผลิตทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหนือกว่ากัน

จากสถานการณ์ดังกล่าวที่ปรากฏในสังคมปัจจุบัน ทำให้มีผลต่อสภาพจิตใจของคนในสังคมจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ของสมาชิกสังคมโลกจะวนเวียนอยู่ในวงจรของสภาพจิตใจที่คล้ายคลึงกันคือเป็นสังคมที่จิตใจของคนมีความทะเยอทะยานพุ่งเพื่อมุ่งแต่การแสวงหาวัตถุมาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินชีวิต และมุ่งผลประโยชน์ตนเองเป็นหลัก ซึ่งหมายถึงการขาดจิตสาธารณะของคนในปัจจุบัน ซึ่งสุชาดา จักรพิสูทธิ์ (2547: 22-23) เสนอว่าการขาดจิตสาธารณะของคนไทยส่วนหนึ่งเพราะคนไทยยังคงฝังแน่นอยู่กับแนวคิด คนเป็นของรัฐ รัฐต่างหากที่เป็นเจ้าของประเทศเป็นเจ้าของสถานที่ที่เป็นเจ้าของสมบัติสาธารณะ ประชาชนเป็นผู้พึ่งพา ดังนั้นสมบัติสาธารณะเกือบทุกอย่าง รวมถึงธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ดินน้ำป่า ที่เป็นสาธารณะทั้งหลายจึงมักเสียหาย ไม่มีใครรู้สึกเป็นเจ้าของที่จะดูแลรักษา ขาดจิตสาธารณะ (Public Mind) หรือขาดความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม (ประเวศ วะสี, 2541: 21-25)

จากปัญหาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าคนไทยส่วนใหญ่ยังขาดจิตสาธารณะอยู่มาก ดังนั้นจึงควรพัฒนาจิตสาธารณะให้มีมากขึ้นในสังคมไทย เพราะจิตสาธารณะเป็นเรื่องของจิตใจเป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่เกิดขึ้นโดยการเรียนรู้จิตสำนึกที่เกิดขึ้นแล้วยากที่จะหยุดหรือหมดหายไปคนที่มียึดสำนึกที่ดีได้ดังที่ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561: 11) สรุปว่า การสร้างคนให้มีจิตสาธารณะมีความสำคัญต่อบุคคล องค์การ สังคม และประเทศชาติอย่างมาก ถ้าเราสามารถปลูกฝัง ส่งเสริม หรือพัฒนาให้เด็กมีจิตสำนึกสาธารณะด้วยวิธีการต่าง ๆ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และพรทิพย์ มนตรีวงษ์ (2554: 26) ก็เห็นว่า บุคคลที่มีลักษณะมีจิตสาธารณะจะตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในสังคมรู้ถึงขอบเขตของสิทธิเสรีภาพหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม ตระหนักเสมอว่าตนเองคือส่วนหนึ่งของสังคมมีความรับผิดชอบในการรักษาสังคมสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นเรื่องของส่วนรวมทั้งต่อประเทศชาติและโลก ดังนั้นจิตสาธารณะจึงเป็นสิ่งสำคัญของการเป็นพลเมืองดีของประเทศ เพราะบุคคลที่มีจิตสาธารณะจะเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมเคารพกฎหมาย กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของสังคมโดยรวม (พรทิพย์ ชื่นในเมือง, 2554: 17)

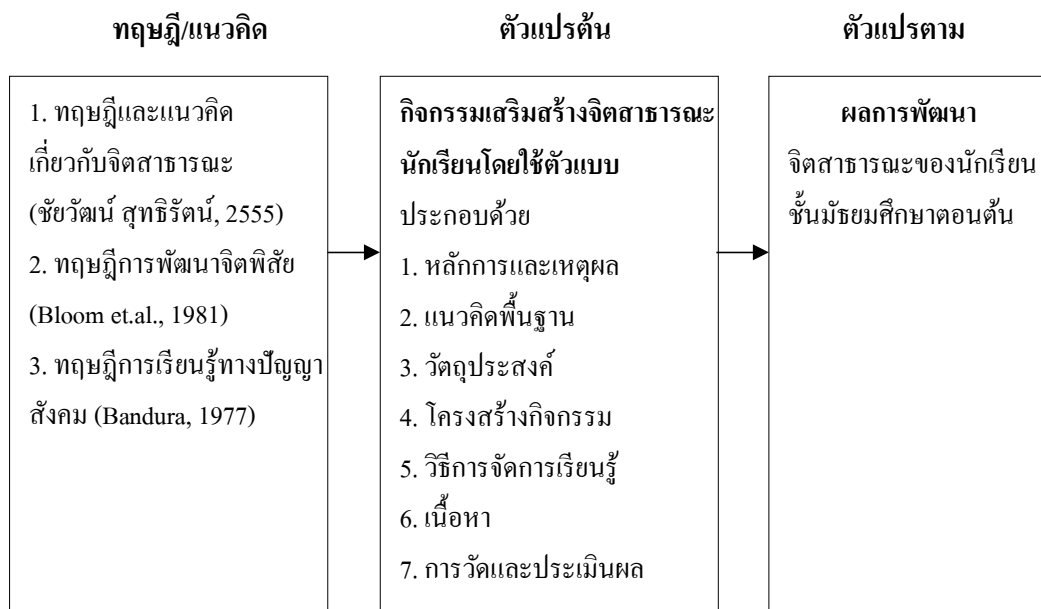
การกำหนดให้จิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนับเป็นแนวทางที่ถูกต้อง เพราะการปลูกฝังจิตสาธารณะนั้นควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กเพราะเป็นช่วงที่เด็กมีความไวต่อการปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรมอย่างยิ่ง เพราะเด็กยังเป็นไม้อ่อนที่คัดง่ายการปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กทั้งร่างกายและจิตใจโดยเฉพาะความเหมาะสมด้านพัฒนาการทางจิตใจของเด็กจะเป็นการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ เพราะในวัยเด็กจะสามารถเห็นความแตกต่างสามารถคิดเปรียบเทียบคิดแยกแยะเชื่อมโยงได้ เด็กจะเริ่มสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัวเอง ซึ่งถ้าเด็กได้รับการปลูกฝังจิตสาธารณะให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม เมื่อเติบโตขึ้นจะทำให้สามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของกระแสเศรษฐกิจและวัฒนธรรมต่างชาติได้ อันจะส่งผลให้สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างมีความสุขตลอดจนเป็นประชาชนที่ดีที่เหมาะสมของครอบครัว สังคมและประเทศชาติสืบเนื่องต่อไป (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2555: 7-8)

แนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะที่มีผู้พัฒนาและสร้างขึ้นมีหลากหลายแนวทาง เช่น การจัดฝึกอบรมนักเรียน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานักเรียน การจัดค่ายอาสา การเข้าค่ายคุณธรรม หรือการกำหนดให้มีการบูรณาการเรื่องจิตสาธารณะในเรียนการสอน เป็นต้น การใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ตัวแบบที่ดีในสังคมนับว่าเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยพัฒนาจิตสาธารณะได้ซึ่ง Bandura (1977) เห็นว่าการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเกิดจากการสังเกตจากตัวแบบ โดยที่ตัวแบบจะมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการกระทำทั้งที่เป็นทางบวกและทางลบ ถ้าผู้สังเกตได้เห็นตัวแบบแสดงพฤติกรรมหนึ่งและได้รับรางวัลผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะกระทำตามมากขึ้น ในทำนองเดียวกันถ้าผู้สังเกตได้เห็นตัวแบบที่แสดงความก้าวร้าวและได้รับการยกย่องว่าเป็นสิ่งดี ผู้สังเกตก็มีแนวโน้มกระทำตามมากขึ้น ดังนั้นการเสนอแม่แบบในสังคมจำเป็นต้องมีความระมัดระวังอย่างยิ่ง เพราะอาจจะมีผลต่อการเพิ่มพฤติกรรมทางบวกหรือทางลบได้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2561: 39-41) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดกรองตัวแบบที่ดีจากนิทาน หนังสือ ตัวอย่างบุคคลในชุมชน บุคคลในโรงเรียน บุคคลในสังคม ตัวแบบจากเกม และตัวแบบจากการแสดงบทบาทสมมติ มาใช้ในกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีจิตสาธารณะสูงและมีพัฒนาการจิตสาธารณะที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะ โดยใช้ตัวแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะ โดยใช้ตัวแบบ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One - Group Posttest Only Design

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 30 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะนักเรียนโดยใช้ตัวแบบ

ตัวแปรตาม คือ จิตสาธารณะ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ และแบบสังเกตพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ รวม 6 แผนการจัดกิจกรรมผ่านการตรวจสอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมของแผนการจัด

กิจกรรม โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ได้ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. แบบสังเกตพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ข้อคำถามผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการตรวจสอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ทั้งหมด และค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน (Rater Agreement Index: RAI) มีค่าเท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. ชี้แจงแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน โดยใช้ตัวแบบแก่นักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนโดยใช้ตัวแบบกับนักเรียนตามแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะจำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ รวม 6 แผนการจัดกิจกรรม ใช้เวลาในการพัฒนารวม 32 ชั่วโมง

3. ประเมินพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะหลังกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนโดยใช้ตัวแบบกับนักเรียน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ สังเกตโดยครู ครูที่ปรึกษา และครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนานักเรียน ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม 3 คน ทำการสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประเมินหลังการใช้กิจกรรมแต่ละหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ รวมสังเกต 3 ครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำผลการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 100-103)

4.51 - 5.00 หมายถึง นักเรียนมีจิตสาธารณะอยู่ในขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย

3.51 - 4.50 หมายถึง นักเรียนมีจิตสาธารณะอยู่ในขั้นการจัดระบบ

2.51 - 3.50 หมายถึง นักเรียนมีจิตสาธารณะอยู่ในขั้นการเห็นคุณค่า

1.51 - 2.50 หมายถึง นักเรียนมีจิตสาธารณะอยู่ในขั้นการตอบสนอง

1.00 - 1.50 หมายถึง นักเรียนมีจิตสาธารณะอยู่ในขั้นการรับรู้

2. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะในลักษณะตาราง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนโดยใช้ตัวแบบ มี 7 องค์ประกอบ คือ หลักการและเหตุผล แนวคิดพื้นฐาน วัตถุประสงค์ โครงสร้างกิจกรรม วิธีการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา และการวัดผลประเมินผล โดยมีกิจกรรมใช้ตัวแบบจากนิทาน หนังสือ ตัวอย่างบุคคลในชุมชน บุคคลในโรงเรียน บุคคลในสังคม ตัวแบบจากเกม และตัวแบบจากการแสดงบทบาทสมมติ โดยกิจกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$)

2. ผลการศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยใช้ตัวแบบดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับจิตสาธารณะของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยใช้ตัวแบบจำแนกแต่ละด้านและแต่ละหน่วยการเรียนรู้

จิตสาธารณะ	หน่วยการเรียนรู้ที่								
	1			2			3		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับจิตสาธารณะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับจิตสาธารณะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับจิตสาธารณะ
ในตนเอง	3.40	0.20	ขั้นการเห็นคุณค่า	3.96	0.25	ขั้นการจัดระบบ	4.58	0.12	ขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย
ต่อผู้อื่น	3.44	0.25	ขั้นการเห็นคุณค่า	4.00	0.16	ขั้นการจัดระบบ	4.55	0.13	ขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย
ต่อสังคม	3.54	0.33	ขั้นการเห็นคุณค่า	3.96	0.25	ขั้นการจัดระบบ	4.52	0.11	ขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย
รวม	3.45	0.08	ขั้นการเห็นคุณค่า	3.97	0.07	ขั้นการจัดระบบ	4.55	0.03	ขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนมีจิตสาธารณะหลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยใช้ตัวแบบ โดยรวม หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 อยู่ในระดับขั้นการเห็นคุณค่า ($\bar{X} = 3.45$) และรายด้านอยู่ในระดับขั้นการเห็นคุณค่า ($\bar{X} = 3.40-3.54$) หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 นักเรียนมีจิตสาธารณะอยู่ในระดับขั้นการจัดระบบ ($\bar{X} = 3.97$) และรายด้านอยู่ในระดับขั้นการจัดระบบ ($\bar{X} = 3.96-4.00$) และหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 นักเรียนมีจิตสาธารณะอยู่ในระดับขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย ($\bar{X} = 4.55$) และรายด้านอยู่ในระดับขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย ($\bar{X} = 4.52-4.58$) ทั้งนี้ นักเรียนมีพัฒนาการจิตสาธารณะสูงขึ้นตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. กิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนโดยใช้ตัวแบบ มี 7 องค์ประกอบ คือ หลักการและเหตุผล แนวคิดพื้นฐาน วัตถุประสงค์ โครงสร้างกิจกรรม วิธีการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา และการวัดผลประเมินผล โดยกิจกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$)

2. นักเรียนมีจิตสาธารณะหลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยใช้ตัวแบบโดยรวมอยู่ในระดับขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย ($\bar{X} = 4.55$) และนักเรียนมีพัฒนาการจิตสาธารณะโดยรวมสูงขึ้นตามลำดับ คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 มีจิตสาธารณะอยู่ในระดับขั้นการเห็นคุณค่า ($\bar{X} = 3.45$) หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 มีจิตสาธารณะอยู่ในระดับขั้นการจัดระบบ ($\bar{X} = 3.97$) และหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 มีจิตสาธารณะอยู่ในระดับขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย ($\bar{X} = 4.55$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. กิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนโดยใช้ตัวแบบ มี 7 องค์ประกอบ คือ หลักการและเหตุผล แนวคิดพื้นฐาน วัตถุประสงค์ โครงสร้างกิจกรรม วิธีการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา และการวัดผลประเมินผล โดยมีกิจกรรมใช้ตัวแบบจากนิทาน หนังสือ ตัวอย่างบุคคลในชุมชน บุคคลในโรงเรียน บุคคลในสังคม ตัวแบบจากเกม และตัวแบบจากการแสดงบทบาทสมมติ และกิจกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) น่าจะเนื่องมาจากกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนโดยใช้ตัวแบบได้ผ่านกระบวนการพัฒนาที่เป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่การศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลด้านจิตสาธารณะของนักเรียน และศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนากิจกรรม และเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมตามลำดับ ซึ่งการพัฒนากิจกรรมดังกล่าวสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนานวัตกรรมที่ถูกต้อง จึงทำให้เป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

2. นักเรียนมีระดับจิตสาธารณะหลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยใช้ตัวแบบโดยรวมอยู่ในระดับพัฒนาเป็นนิสัย น่าจะเนื่องมาจาก กิจกรรมที่พัฒนาขึ้นได้เตรียมการมาอย่างดี และมีการพัฒนานักเรียนอย่างมีลำดับขั้นตอนของกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อตัวแบบต่างๆ จนนักเรียนมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นตามลำดับ รวมทั้งมีการประเมินจิตสาธารณะนักเรียนท้ายหน่วยการเรียนรู้ทุกหน่วยเพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้พัฒนาจิตสาธารณะของตนเองที่สูงขึ้นตามลำดับ จากระดับการรับรู้ ตอบสนอง จนถึงระดับการเห็นคุณค่าและพัฒนาเป็นนิสัยในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561: 97-98) ที่เสนอแนะว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตสาธารณะที่ใช้วิธีการ/กลยุทธ์ที่หลากหลาย เช่น การใช้ตัวอย่างบทบาทของผู้นำ การใช้สื่อมวลชน การใช้ตัวแบบจากสถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติ สื่อจากหนังสือ ภาพ ละคร และตัวแบบที่ดีในสังคม เช่น กิจกรรมค่ายอาสา การบริจาค

ช่วยคนถูกน้ำท่วมภาคใต้ การพัฒนาวัด การเป็นอาสาสมัครจราจร การเป็นมัลลเทศก์ชุมชนนำเที่ยว การเป็นอาสาพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนมีจิตสาธารณะอยู่ในระดับสูงได้ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อรณิษฐ์ ภูเขียว (2560: 123-124) ที่วิจัยพบว่าการเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยใช้กิจกรรมผ่านตัวแบบในสังคมจะช่วยพัฒนาจิตสาธารณะสูงขึ้นถึงระดับการพัฒนาเป็นนิสัยได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การสร้างจิตสาธารณะต้องใช้เวลาานพอควรและดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากผลการวิจัยจะเห็นว่ายังมีเวลามาก นักเรียนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น จิตสาธารณะก็จะเพิ่มขึ้นตามลำดับ ดังนั้นผู้สอนจึงควรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม จิตสาธารณะอยู่เสมออย่างต่อเนื่องก็จะทำให้จิตสาธารณะนักเรียนสูงขึ้นได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยจะเห็นว่าหากมีการพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง นักเรียนจะเกิดจิตสาธารณะอยู่ในระดับที่สูงขึ้นตามลำดับ ดังนั้นจึงควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจิตสาธารณะและเวลาที่เหมาะสมกับการเกิดจิตสาธารณะในระดับต่าง ๆ

2. กิจกรรมตัวแบบเป็นส่วนหนึ่งที่พัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนได้ แต่ทั้งนี้ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่ควรนำมาทดลองพัฒนานักเรียนได้ เช่น การใช้วิธีสอนต่าง ๆ มาร่วมพัฒนา อาทิ การเรียนแบบร่วมมือ การเรียนโดยใช้การศึกษาชุมชน การเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นต้น ซึ่งวิธีการสอนเหล่านี้จะทำให้ นักเรียนได้ลงไปปฏิบัติจริงในชุมชน ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนตระหนักและร่วมมือกันแก้ปัญหา นั้น ซึ่งน่าจะ使他เกิดจิตสาธารณะที่ยั่งยืนได้เช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555). *สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วิพรินทร์.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2561). *สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: วิพรินทร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: บริษัทสุวีริยาสาส์น จำกัด.
- ประเวศ วะสี. (2541). *ปฏิรูปการศึกษายกเครื่องทางปัญญาทางรอดจากความหายนะ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิศรีสุทนต์วงศ์.

- พรทรัพย์ ชื่นในเมือง. (2554). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการแนะแนว). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กรุงเทพฯ.
- พรทิพย์ มนต์วิเศษ. (2554). การพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการให้การศึกษากลุ่ม แบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สุชาดา จักรพิสูทธิ์. (2547). ชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 27, 18-23.
- อรณิตย์ ภูเขียว. (2560). การพัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, พิษณุโลก.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. England Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Bloom, B. S., G. F. Madaus and J. T. Hastings. (1981). *Evaluation to Improve Learning*. Handbook II: Affective Domain. New York: Mckey Company.
